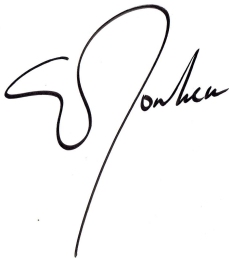

stichting
**Nationale
Koolstofmarkt**

Validatierapport

Projectnaam:	ARK Groene Woud
Projectnummer:	SNK-C-3
Indiener:	Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos
Projecttype:	Aanleg van nieuw bos en aanleg van boomweides en lijnvormige beplantingen buiten bosverband
Datum validatie	5 juli 2024

Projectnaam:	Projectnummer:
ARK Groene Woud	SNK-C-3
Validatie uitgevoerd door	Cliënt
Stephen Jonker	Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos
<p>Conclusie validatierapport</p> <p>Ik heb alle nee's en vraagtekens in kunnen vullen met de nieuwe informatie. Ik heb mijn beoordeling in Blauw weergegeven zodat het duidelijk is wat de volgorde is geweest in de validaties.</p> <p>Alles wat al beoordeeld was als akkoord heb ik niet meer beoordeeld.</p> <p>Wat mij betreft nu akkoord. Wel zal het projectplan nog definitief gemaakt moeten worden door de indiener, deze is nu nog in concept.</p>	
Handtekening validator	Datum
	5 juli 2024

1. Inleiding

Om de betrouwbaarheid van haar koolstofcertificaten te waarborgen maakt Stichting Nationale Koolstofmarkt gebruik van onafhankelijke deskundigen bij het toetsen van projecten: vooraf bij het toetsen voor toelating (Validatie) en achteraf bij de controle van de bereikte emissiereductie t.b.v. uitgifte van certificaten (Verificatie). Dit rapport beschrijft de Validatie: de controle van het projectplan vooraf.

1.1. Doel van de validatie

Het doel van de validatie is om te beoordelen of het projectplan voldoet aan de vereisten zoals geformuleerd in het methodedocument voor het betreffende projecttype. Het gaat om vereisten ten aanzien van:

- het projecttype,
- de additionaliteit van het project en de emissiereducties ,
- de projectgrens,
- het vaststellen van een realistisch beeld van de situatie zoals die zou zijn geweest zonder het project (de baseline),
- de emissies als gevolg van het project, inclusief methoden om deze te berekenen,
- de emissiereductie als gevolg van het project, als het verschil tussen baseline- en projectemissies,
- het opgestelde plan voor monitoring van de emissiereductie, en
- het omgaan met de risico's voor het behalen van de emissiereductie.

1.2. Validatieproces

De validatie wordt uitgevoerd door een onafhankelijke validator op verzoek van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK).

Het validatieproces ziet er als volgt uit:

1. De validator stelt een validatiemodel op aan de hand van het methodedocument. Hierbij identificeert hij alle relevante toetsingscriteria en legt ze vast in de vorm van een spreadsheet.
2. De validator toetst het ingediende projectplan aan elk van de criteria uit het validatiemodel.
  - Ja: het projectplan voldoet aan het criterium.
  - Nee: het projectplant voldoet niet aan het criterium.
  - NVT: het criterium is niet van toepassing op het projectplan.

Voor de criteria waar de validator 'nee' oordeelt, geeft hij de reden aan en verbeterpunten.

3. SNK communiceert het oordeel van de validator met de projectpartij(en).
4. Het aangepaste projectplan wordt na indiening bij SNK voorgelegd aan de validator, die de stap bij 2) hierboven herhaalt. Hij concentreert zich op de criteria waarvoor verbeterpunten zijn aangebracht.
5. Indien nodig herhalen de stappen 2-4 zich.
6. Wanneer de validator concludeert dat het projectplan aan alle criteria voldoet, en dus in overeenstemming is met het methodedocument, geeft hij een positief validatieoordeel af. Dit wordt door SNK gecommuniceerd met de projectpartij(en).

2. Validatie

2.1 Korte projectomschrijving

Projectnaam:	ARK Groene Woud
Projectnummer:	SNK-C-3
Indiener:	Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos
Locatie:	Het Groene Woud, Sompen-Zooislagen en Kempenbroek
Verwachte startdatum project:	01-Nov-22
Projecttype:	Aanleg van nieuw bos en aanleg van boomweides en lijnvormige beplantingen buiten bosverband
Geschatte emissiereductie totaal	39.705 tCO ₂
verwachte looptijd project	80 jaar

2.2. Tijdenpad

Versie project plan (datum)

Versie 1 - 22 december 2022

Validatieoordeel - 24 januari 2023

Dit projectvoorstel voldoet op 33 van de relevante criteria. Bij 7 criteria echter niet. Het betreft (samengevat) de volgende punten:

* Het project "Brabants goud in het Groene Woud" is in mei 2019 gestart. Pas in november 2021 is (een deel van) dit lopende project geregistreerd bij SNK. Volgens de SNK additionaliteitsregels komt een bestaand project echter niet in aanmerking voor SNK-certificaten. Er moet sprake zijn van een nieuw project of een uitbreiding van het project, voorbij eerder bepaalde grenzen. Dit laatste blijkt echter niet uit het projectplan. (Zie criterium 0.1)

* Bij 2 van de 9 voorwaarden uit Methodedocument paragraaf 2.1 blijkt het project mogelijk niet (of niet voor alle percelen) te voldoen (Criterium 202).

* Voor vele percelen zijn subsidies ontvangen van het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB). Het projectplan geeft aan dat cofinanciering is nodig. Bij de additionaliteitscriteria in het Methodedocument wordt echter gevraagd dat "cofinanciering is vanuit de subsidieprogramma vereist". Graag onderbouwen als dit inderdaad een eis is van de subsidieverlener. (Criterium 308).

* ARK is voornemens de percelen na enkele jaren te verkopen. Het Methodedocument vraagt echter dat de eigenaar controle houdt gedurende de gehele projectperiode en voorziet niet in doorverkoop (criteria 403, 404).

* Aan 2 voorwaarden voor de start van het project is niet voldaan (criterium 406).

* In het projectplan is niet vastgelegd dat projecteigenaar afziet van het omvormen van het bos naar ander landgebruik (Criterium 804).

Verder zijn er bij nog 9 criteria vragen.

Zie het schema hieronder voor alle details.

Versie project plan (datum)**Versie 2 - 9 maart 2023****Validatieoordeel - 23 juni 2023**

Deze tweede versie van het projectvoorstel voldoet op 41 van de relevante criteria. Bij 5 criteria echter niet. Het betreft (samengevat) de volgende punten:

* Het project "Brabants goud in het Groene Woud" is in mei 2019 gestart. Pas in november 2021 is (een deel van) dit lopende project geregistreerd bij SNK. Volgens de SNK additionaliteitsregels komt een bestaand project echter niet in aanmerking voor SNK-certiificaten. Er moet sprake zijn van een nieuw project of een uitbreiding van het project, voorbij eerder bepaalde grenzen. De nieuwe versie van het projectplan levert geen nieuwe informatie op dit punt (Zie criterium 0.1)

* Het project voldoet niet voor alle percelen aan de 9e voorwaarde uit Methodedocument paragraaf 2.1 (FSC of PEFC certificering) (Criterium 202).

* Voor vele percelen zijn subsidies ontvangen van het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB). Het projectplan geeft aan dat cofinanciering is nodig. Bij de additionaliteitscriteria in het Methodedocument wordt echter gevraagd dat "cofinanciering is vanuit de subsidieprogramma vereist". Validator zal via SNK aan de auteurs van het MD vragen hoe deze eis geïnterpreteerd moet worden (Criterium 308).

* ARK is voornemens de percelen na enkele jaren te verkopen. Het Methodedocument vraagt echter dat de eigenaar controle houdt gedurende de gehele projectperiode en voorziet niet in doorverkoop (criteria 403, 404). Validator zal SNK vragen of er een regeling mogelijk is voor de overdracht van alle project verplichtingen bij doorverkoop.

* Aan één voorwaarde voor de start van het project is niet voldaan (criterium 406).

Verder zijn er bij nog 3 criteria vragen.

Zie het schema hieronder voor alle details.

Versie project plan (datum)**Versie 3 - 20 juni 2024****Validatieoordeel - 5 juli 2024**

3e beoordeling op 5 juli 2024 Akkoord

Validatie	Project:	Projectplan ARK Groene Woud - versie 2	Resultaten toets op de validatiecriteria	
	Kenmerk:		49	Ja
	Datum:	09-Mar-23	0	Nee
	Validator:	C J Arthers / S. Jonker	0	? - meer informatie nodig
	Validatiedatum	23-06-2023 en 05-07-2024	21	NVT
	Conclusie:	3e beoordeling op 5 juli 2024 Akkoord		
Methode-document:	Type project:	Aanleg van nieuw bos en aanleg van boomweides en lijnvormige beplantingen buiten bosverband		
	Datum:	03-Jun-21		
	Kenmerk:	SNK-nieuwbos-002 versie 7 juni 2024		
	Status:	Vastgesteld		

SNK Rulebook	Criterium-nummer	Criteria voor validatie, (afgeleid) uit Proces- en additionaliteitsregels	Project voldoet Ja/Nee/?/ NVT	Toelichting validator op criterium/resultaat
Proces van projectplan tot uitgifte van certificaten (versie 6.1)	0.1	<p>Voor de additionaliteit van de emissiereductie is het belangrijk dat er sprake is van een nieuw project (of maatregel). Het is niet toegestaan een bestaand project dat al van start is gegaan, alsnog aan te melden als SNK-project. Dan zou er namelijk geen sprake zijn van additionele (extra) CO2-emissiereductie. Er wordt door SNK daarom altijd getoetst of de werkzaamheden niet al zijn begonnen voordat de validatie afgerond is. Alleen onder zeer specifieke omstandigheden kan een doorstart of uitbreiding van een bestaand project wel in aanmerking komen voor SNK-project. Dit is mogelijk als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het originele project is gestrand door gebrek aan financiën en daarom geen doorgang kan vinden; • het project stopt na de vooraf bepaalde projectduur en de aanvraag betrekking heeft op de periode daarna; • het project uitbreidt, voorbij de vooraf bepaalde grenzen (in de tijd, uitvoeringsgebied, grootte van de maatregel, etc). In dit geval kan de uitbreiding in aanmerking voor SNK-certificaten komen. <p>SNK zal zulke aanvragen zeer zorgvuldig beoordelen om de additionaliteit te bewaken. De bewijslast ligt bij de projectindieners.</p> <p>Wanneer men in afwijking van de gangbare procedure toch een project wil starten voordat het projectplan is ingediend en gevalideerd, kan dat onder bepaalde omstandigheden en mits het project vooraf wordt geregistreerd bij SNK. Dan kunnen ook certificaten worden ontvangen tijdens de periode tussen projectregistratie en validatie van het projectplan. Voor deze registratie vooraf gelden de volgende voorwaarden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voordat het project start, meldt de projecteigenaar het project aan bij SNK voor opname in het register, middels het registratieformulier. 2. De periode tussen aanmelding van het project en validatie van projectplan is maximaal twee jaar. In bijzondere gevallen, en op goede gronden, kan het bestuur besluiten om bij voorwaarde een periode langer dan twee jaar toe te staan, bijvoorbeeld, wanneer validatie buiten de invloed van de projectpartij is vertraagd. 	Ja	<p>Het project Brabants goud in het Groene Woud is in mei 2019 gestart. Toen nam ARK Natuurontwikkeling het stokje over van Brabants Landschap om, samen met Groen Ontwikkelingsfonds Brabant en veel meer partners, het Natuurnetwerk Brabant te realiseren door landbouwpercelen aan te kopen en om te vormen tot natuur (https://www.ark.eu/nieuws/2019/brabants-goud-het-groene-woud-van-start).</p> <p>Een deel van dit project (de percelen waarvan men verwacht dat ze in aanmerking kunnen komen voor SNK-certificaten, bijvoorbeeld omdat ze toen nog niet waren aangeplant) is geregistreerd als project bij SNK in november 2021.</p> <p>Volgens de toen geldende SNK additionaliteitsregels (Proces-beschrijving 6.0 dd mei 2021) komt een bestaand project echter geheel niet in aanmerking voor SNK-certificaten. "Voor de additionaliteit van de emissiereductie is het belangrijk dat het project nieuw is. Het project kan dus geen verlenging of doorstart, of iets vergelijkbaars, zijn van een reeds bestaand project". Op basis van deze regel zou het project moeten worden afgewezen.</p> <p>Op basis van de meest recente versie van de SNK-regels (Procesbeschrijving versie 6.1, april 2022) is er iets meer flexibiliteit, zoals blijkt uit de tekst hier links. Een uitbreiding van het project zou bijvoorbeeld kunnen worden geaccepteerd als er in november 2021 sprake was van een uitbreiding voorbij eerder vastgestelde grenzen. Dat blijkt echter niet uit het projectplan en bijlagen. Opmerking versie 2: De nieuwe versie levert geen aanvullende informatie op dit punt.</p> <p>Uitspraak bestuur op 18 december 2023: Startdatum: het is terecht om als startdatum het moment van aanplant te nemen, omdat dit zo in het methodedocument staat.</p>

Hoofdstuk Methodedoc.	Criterium-nummer	Criteria voor validatie, afgeleid uit Methodedocument (opmerkingen en vragen van validator m.b.t. Methodedocument zijn in rood aangegeven)	Project voldoet Ja/Nee/?/ NVT	Toelichting
1. Inleiding				
2. Beschrijving projecttype				

	201	De methode richt zich op de aanleg van permanent bos en de aanleg van boomweides of lijnvormige beplantingen buiten bosverband. Hierbij gaat het om bossen, boomweides en lijnvormige beplantingen op landbouwgrond, recreatieterreinen, langs infrastructuur, bij steden, in natuurterreinen, in waterbergingsgebieden etc.	Ja	Realisatie nieuw bos op 61 percelen (82 ha) in het Groene Woud.
2.1 Voorwaarden		Op het gebruik van deze methode zijn een aantal project-voorwaarden van toepassing. De projecteigenaar dient aan te tonen dat het project aan deze voorwaarden voldoet. (Zie onder).		
	202	Ten aanzien van aanleg van bos zijn de voorwaarden (zie lijst van 9 genummerde punten in MD H2 para 2.1) 1. Het landgebruik bestaat voor aanvang van het project niet uit bos. Het landgebruik verandert als gevolg van het project naar bos. 2. Onder bos wordt verstaan land met: a. Een oppervlakte van meer dan 0,5 hectare en een breedte van meer dan 30 meter; b. Meer dan 60% kroonbedekking door bomen of waar deze kroonbedekking in ieder geval kan worden bereikt in de volwassen fase; en c. Bomen die een minimale hoogte van 5 meter hebben of kunnen bereiken in de volwassen fase. 3. Het omvormen van de andere typen natuur naar bos is in principe toegestaan in deze methode mits de projecteigenaar kan aantonen dat de verwachte koolstofvoorraad in het projectscenario hoger is dan de totale koolstofvoorraad in het baselinescenario. Bij omvorming van een aantal natuurtypen, zoals bijvoorbeeld vochtig schraalgrasland en rietmoeras kan de omvorming naar bos leiden tot aanzienlijke emissies van bodemkoolstof (zie paragraaf 5.1). 4. Met de aanleg van bos binnen het project wordt geen invulling gegeven aan de herplantplicht van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming of provinciale en gemeentelijke (kap)verordeningen (zie hoofdstuk 3). 5. Voor het project wordt door de projecteigenaar geen ontheffing van de herplantplicht in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd. 6. De projectinterventie is de aanleg van nieuw bos door middel van aanplant en zaaien of natuurlijke bosontwikkeling. Voor nieuw bos geldt de definitie onder punt 2. 7. De methode is van toepassing op bosaanleg op alle bodemtypen. Bij veenbodems mag het project per saldo niet leiden tot extra emissies van broeikasgassen uit de bodem, doordat er volveldse grondbewerking van meer dan 10% van het projectgebied of verlaging van de grondwaterstand plaatsvindt of de aanleg van nieuw bos leidt tot een netto hogere verdamping en daarmee veenoxidatie. 8. In het projectscenario wordt na de projectinterventie geen grootschalige kap meer uitgevoerd. Dit wil zeggen dat er geen aaneengesloten vlakken van meer dan 0,5 hectare mogen worden gekapt. Dunningen en kleinschalige groepenkap zijn wel toegestaan als onderdeel van duurzaam bosbeheer. De kap van bomen mag niet leiden tot een verlies van meer dan 10% van de staande bovengrondse koolstofvoorraad van levende bomen in het projectgebied over een periode langer dan 5 jaar. Het beheer dient er op gericht te zijn dat het korte termijn verlies van koolstof weer wordt hersteld door de verjonging en bijgroei. 9. Na de projectinterventie worden de projectgebieden aantoonbaar duurzaam beheerd. Dit wil zeggen dat de projectgebieden zijn gecertificeerd volgens de certificeringssystemen voor duurzaam bosbeheer: FSC of PEFC.	Ja	1. Akker en graslanden worden veranderd in bos (beheertypen N14.01, N14.03, N15.02) 2. Bos en beplanting voldoen aan de vereiste maten, kroonbedekking en hoogte (NB: waarbij soms meerdere naastliggende percelen het bos vormen die aan de voorwaarden voldoet, of het perceel sluit aan bij reeds bestaand bos zodat het geheel voldoet aan de voorwaarden). Opmerking validator: Voor enkele kleine percelen zou m.i. nog aangetoond moeten worden dat ze zelfstandig aan de eisen voor kroonbedekking en hoogte zullen voldoen, anders zou zo een perceel ook zonder beplanting kunnen voldoen. Opmerking m.b.t. versie 2: Akkoord. 3. Beginsituatie is landbouw. In H6 wordt koolstoftoename aangetoond. 4. Geen aanleg nav herplantplicht 5. Geen bos gekapt dus n.v.t. 6. Interventie is d.m.v. aanplant en/of natuurlijke bosontwikkeling naar bos dat voldoet aan definitie in punt 2. 7. Geen veenbodems. 8. Grootschalige kap uitgesloten in verkoopvoorwaarden (percelen worden na enkele jaren verkocht aan terreinbeheerorganisaties) 9. Sommige percelen worden overgedragen aan SBB, Natuurmonumenten of gemeenten waar het areaal FSC-gecertificeerd is. Bij verkoop aan andere organisaties wordt de eis van FSC of PEFC certificering niet opgenomen in de verkoopwaarden, maar wel dat het 'ARK beheer' wordt gevolgd, wat ecologisch duurzamer is dan voornoemde standaarden. Dit laatste is niet conform Methodedocument dat FSC of PEFC eist. Opmerking m.b.t. versie 2: een andere beheerbenchmark kan gelijkwaardig zijn met de beheervereisten van FSC of PEFC, maar indien dit niet gepaard gaat met de periodieke controle en hercertificering van FSC/PEFC toch niet gelijkwaardig kwa borging. Uitspraak bestuur op 18 december 2023: FSC/PEFC: de hardheid van de voorgestelde borging van duurzaamheid van bossen moet nog verder uitgezocht worden. Het vereist sowieso een aanpassing van de methode, waardoor deze vraag aan de werkgroep moet worden voorgelegd. Het initiatief daarvoor ligt bij de marktpartij. Op 7 juni 2024 is het methode document aangepast met tekst: Na
	203	Ten aanzien van boomweides of lijnvormige beplantingen buiten bosverband gelden de volgende voorwaarden (zie lijst van 12 genummerde punten in MD H2 para 2.1)	NVT	
2.2 Projectbeschrijving	204	In het projectplan dient een beschrijving te worden opgenomen van het projectgebied en de project interventie. Dit kan gedaan worden op basis van een inrichtingsplan en / of een beheerplan. In de beschrijving worden in ieder geval de volgende elementen opgenomen: (zie lijst van 9 bulletpunten in MD H2 para 2.2)	Ja	Beschrijving in projectplan paragraaf 1.1 t/m 1.9 voldoet aan de eisen.
	205	Bij boomweides en lijnvormige beplantingen dient er aanvullend te worden beschreven op welke termijn bomen eventueel verjongd/vervangen gaan worden (bijvoorbeeld bij het einde van hun productie-omloop), op welke schaal de verjonging/vervanging plaatsvindt en hoe dit gefaseerd wordt in de tijd.	NVT	

3. Bepaling van additionaliteit van emissiereductie					
punt 1	301	<u>Niet-additioneel</u> Bosaanleg of aanleg van boomweides of lijnvormige beplantingen buiten bosverband die voortkomt uit de herplantplicht van houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming of provinciale en gemeentelijke (kap)verordeningen wordt als <u>niet-additioneel</u> beschouwd. Hiermee wordt nadrukkelijk ook aanplant bedoeld die dient als wettelijke compensatie van elders geruimde houtopstanden. De aanplant is immers een verplichting en moet worden gerealiseerd, ook zonder de aanwezigheid van klimaatfinanciering. Het leidt niet tot extra vastlegging van CO2.	Ja	Is geen invulling van herplantverplichting	
punt 2a	302	Het projectgebied geen onderdeel uitmaakt van het actueel geldende Natuurbeheerplan van de provincie, OF	Ja	Percelen 327, 330, 357	
punt 2b	303	Het projectgebied wel onderdeel uitmaakt van het actueel geldende Natuurbeheerplan van de provincie, maar het projectgebied niet is aangeduid als beheertype bos, OF	Ja	Percelen 280-287, 335, 539, 540, 374, 366, 430, 432, 58, 218, 219. Deel van percelen 207, 530, 531 (overige delen wel bos, voldoen aan 304 hieronder).	
punt 2.c.i	304	Het projectgebied wel onderdeel uitmaakt van het actueel geldende Natuurbeheerplan van de provincie en het projectgebied is aangeduid als beheertype bos, maar de projecteigenaar kan aantonen dat hij voor de realisatie: i.geen gebruik wil of kan maken van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL), OF	Ja	Bosdelen van percelen 207, 530, 531	
punt 2.c.ii	305	Het projectgebied wel onderdeel uitmaakt van het actueel geldende Natuurbeheerplan van de provincie en het projectgebied is aangeduid als beheertype bos, maar de projecteigenaar kan aantonen dat hij voor de realisatie: ii.koolstofcertificaten nodig zijn als aanvullende financiering omdat er vanuit de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL)cofinanciering vereist is en bij uitblijven van cofinanciering het bos niet gerealiseerd wordt EN	NVT		
punt 2.d	306	Het project geen invulling geeft aan ander beleid van de Rijksoverheid, de Europese Unie of regionale overheden dat via wetten of subsidies is geïnstrumenteerd OF	Ja	Alle percelen volgens versie 2 van het projectplan	
punt 2.e.i	307	Het project wel invulling geeft aan ander beleid van de Rijksoverheid, de Europese Unie of regionale overheden, maar de projecteigenaar kan aantonen dat hij voor de realisatie: i.geen gebruik wil of kan maken van de subsidieprogramma's OF	NVT	Op basis van versie 2 van het projectplan NVT.	

punt 2.e.ii	308	<p>Het project wel invulling geeft aan ander beleid van de Rijksoverheid, de Europese Unie of regionale overheden, maar de projecteigenaar kan aantonen dat hij voor de realisatie: ii. koolstofcertificaten nodig zijn als aanvullende financiering omdat er vanuit de subsidieprogramma's cofinanciering vereist is</p>	Ja	<p>Volgens projectplan ontvangen sommige percelen subsidies zoals Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB) maar cofinanciering is nodig. Dit is m.i. echter niet hetzelfde als de eis: "cofinanciering is vanuit de subsidieprogramma vereist". Graag onderbouwen indien dit wel een eis is van de subsidieverlener. Reactie projectindiener: Cofinanciering: hier is een interpretatieverschil. Bij het opstellen van het methodedocument is bedoeld dat omdat de subsidie niet 100% dekt, er dus (impliciet) co-financiering nodig is, maar niet dat dit een expliciete eis zou zijn vanuit het subsidieprogramma. Validator: Ik zal SNK vragen de auteurs van het Methodedocument hierover uitsluitel te geven.</p> <p>Verder blijkt uit het ARK Jaarverslag 2021 dat donaties van Earth Today en Trees for All als projectinkomsten voor het project Groene Woud zijn beschouwd omdat dat project de tegenprestatie realiseert. Het is belangrijk voor het vermijden van dubbelstelling dat deze "tegenprestatie" geen CO2-reductie betreft uit percelen die meegenomen zijn in het SNK-project. Aangezien Trees for All onder meer actief is als verkoper van CO2-certificaten voor CO2-compensatie (volgens hun website uit buitenlandse projecten trouwens) is dit niet uit te sluiten. Gaarne toelichten in het projectplan hoe dubbelstelling wordt vermeden. Reactie projectindiener: ARK kan een verklaring afgeven dat er geen afspraken zijn gemaakt met Trees for all en andere subsidieverstrekters/donateurs over CO2-claims in ruil voor de financiële bijdrage. Validator: Graag inderdaad verklaringen met deze strekking ondertekend door ARK en Earth Today respectievelijk ARK en Trees for all.</p> <p>Uitspraak bestuur op 18 december 2024: Co-financiering: het gaat er hierbij om dat een subsidie niet specifiek beoogt de projectexploitatie sluitend te maken. In dat geval kunnen de certificaten een aanvullende financiering zijn t.b.v. een</p>
	309	<p><u>Wel additioneel</u> indien: aan één van 302 t/m 305 is voldaan EN aan één van 306 t/m 308 is voldaan.</p>	Ja	<p>Bij criteria 302-305 heb ik 24 percelen kunnen indelen in de relevante categorieën a.d.h.v. de toegevoegde gegevens in versie 2 van het projectplan. In welk van deze 4 categorieën vallen de overige 37 percelen?</p> <p>Bij criteria 306-308 is in versie 2 van het projectplan aangegeven dat alle percelen in categorie 306 vallen. Er is echter wel gereageerd op opmerkingen van Validator over Co-financiering bij categorie 308. Graag verdere toelichting om te kunnen vaststellen welke categorie 306-308 van toepassing is.</p> <p>Uitspraak bestuur op 18 december 2024: Co-financiering: het gaat er hierbij om dat een subsidie niet specifiek beoogt de projectexploitatie sluitend te maken. In dat geval kunnen de certificaten een aanvullende financiering zijn t.b.v. een sluitende projectbegroting. Op dit punt is de formulering van het methodedocument te streng. 306 t/m 208 akkoord.</p>
4. Bepaling projectgrens				
4.1 Ruimte-lijke begrenzing	401	<p>De begrenzing van het projectgebied omvat percelen (vakken en afdelingen) die voldoen aan de projectvoorwaarden genoemd in hoofdstuk 2 en de additionaliteitscriteria uit hoofdstuk 3.</p>	Ja	<p>Begrenzing van de percelen zijn weergegeven in Hoofdstuk 2 van het projectplan, aantoonbaarheid van de percelen is te beoordelen in Arcgis. Alle percelen zijn overgenomen in excel. Hier is een controle gedaan op grote van de gebieden. Akkoord.</p> <p>Wel blijken twee percelen hetzelfde volgnummer te hebben. Informatie van deze twee percelen kloppen wel tussen excel en Arcgis.</p>
	402	<p>De fysieke projectgrens wordt bepaald door de grenzen van het perceel waar de projectinterventie plaats vindt. Het projectgebied is beschikbaar als kaart en als GIS bestand.</p>	Ja	

	<p>403 De projecteigenaar kan aantonen (door middel van een eigendomsbewijs, pachtcontract etc) controle te hebben over het projectgebied en kan aannemelijk maken dat die controle behouden wordt voor de duur van de project periode.</p>	Ja	<p>De percelen zijn in eigendom van ARK Natuurontwikkeling – de eigendomsbewijzen kunnen door de validator worden opgevraagd bij ARK. Op een later moment zal Validator om enkele eigendomsbewijzen vragen (steekproef).</p> <p>ARK is voornemens de percelen na 5 jaar te verkopen. Het Methodedocumet voorziet echter niet in doorverkoop.</p> <p>Reactie projectindieners: Het methodedocument sluit doorverkoop ook niet uit. Dit vereist richtlijnen vanuit SNK hoe om te gaan met verandering in eigenaarschap. Dit is een algemeen punt wat niet afhankelijk is van dit methodedocument, maar ook relevant is voor andere methodedocumenten.</p> <p>Validator: Het Methodedocument sluit doorverkoop inderdaad niet uit, maar vraagt wel dat projecteigenaar aantoont controle over het projectgebied te behouden voor de duur van de projectperiode. Na verkoop aan één of meerdere derden houdt projectindieners deze controle niet. Een alternatief zou inderdaad kunnen zijn een algemene SNK-procedure dat het mogelijk maakt projecten na de start (eventueel in deelprojecten opgesplitst) over te dragen aan nieuwe eigenaren die alle voorwaarden en commitments van het SNK-project - bijvoorbeeld via een contract met SNK - overnemen. De SNK-regels voorzien echter niet in een soortgelijke procedure, zodat dit voorstel vooralsnog geen oplossing biedt.</p> <p>Uitspraak bestuur van 18 december 2023...Borging duur maatregel: Het is belangrijk dat projectpartijen kunnen aantonen dat voortzetting van de projectmaatregel bij overdracht van bos wordt gecontinueerd. Dit kan bijvoorbeeld via een notariële verklaring van een kettingbeding. Als projectvoortgang niet is geborgd, dan krijgt het project ook geen gevalideerde certificaten (maar slechts achteraf via de verificatie). De verantwoordelijkheid om dit te borgen ligt bij ARK " is opgenomen op pagina 12 van het projectplan</p>
<p>4.2 Project periode</p>	<p>404 <u>Bos</u>. De CO2-emissiereductie bij bosaanlegprojecten vindt plaats in een langdurige periode. De projecteigenaar dient bij validatie een keuze te maken wat de lengte is van de projectperiode. Met de validatie wordt projectperiode vastgesteld en kan niet meer worden gewijzigd. De projectperiode beslaat minimaal 20 jaar en maximaal 100 jaar. De CO2 vastlegging wordt bepaald gedurende de gehele projectperiode. Onafhankelijk van de gekozen project periode, committeert de projecteigenaar zich aan de instandhouding van het bos voor een periode van 50 jaar. Noot 13: Mocht de projecttermijn langer zijn dan de minimale instandhoudingstermijn van 50 jaar, dan geldt dat de instandhouding vanzelf gegarandeerd is voor de gehele projecttermijn, omdat gedurende de projecttermijn sprake is van monitoring en verificatie. Een gebrek aan instandhouding komt dan automatisch aan het licht en moet gecorrigeerd worden.</p>	Ja	<p>Projectperiode 80 jaar.</p> <p>Projecteigenaar verkoopt perceel aan een andere beheerder, meestal na 5 jaar. De projecteigenaar committeert zich aan de instandhouding van het bos voor tenminste de project periode van 80 jaar. Als de terreinen worden overgedragen aan een andere eigenaar, wordt de eis van de instandhouding verlegd naar de nieuwe projecteigenaar. De nieuwe projecteigenaar committeert zich ook aan het continueren van monitoring en verificatie gedurende de projectperiode.</p> <p>Het Methodedocument voorziet niet in doorverkoop, ook niet onder deze verkoopvoorwaarden (zie opmerking hiervoor). Zie punt 403.</p>
	<p>405 <u>Boomweides of lijnvormige beplantingen buiten bosverband</u>. Evenals bij bosaanplant beslaat de projectperiode minimaal 20 jaar en maximaal 100 jaar. Indien de aanplant van bomen een cyclus volgt waarbij de volledige aanplant gelijktijdig wordt verjongd (vernieuwd), heeft de projectperiode minimaal de lengte van een dergelijke cyclus. Voor een langere projectperiode geldt dat deze altijd een veelvoud is van de lengte van de cyclus... Onafhankelijk van de gekozen project periode, committeert de projecteigenaar zich aan de instandhouding van de beplanting voor een periode van minimaal 50 jaar. Noot 13 (zie hiervoor).</p>	NVT	

4.3 Startdatum	406	De startdatum van het project is het moment waarop de projectinterventie (aanleg) start. De start van de projectinterventie vindt maximaal 2 jaar voorafgaand aan de validatie van het projectplan door SNK plaats. Voor projecten die starten voordat de validatie door SNK heeft plaatsgevonden gelden 4 regels. 1. Op het moment van aanmelden bij SNK is aantoonbaar dat het project is opgezet om koolstofcertificaten te krijgen; 2. Aannemelijk moet worden gemaakt waarom een project voortijdig start; 3. Het project is additioneel bij de projectstart en de validatie van het projectplan; 4. Tussen start van het project en de validatie van het project zit maximaal 2 jaar. Voor meer informatie wordt verwezen naar het SNK Rulebook item "Regel uitgifte certificaten met terugwerkende kracht".	Ja	* Regel 1: Nee, dit is in het projectplan niet aangetoond en lijkt niet aannemelijk. Het project "Brabants goud in het Groene Woud" is nl. in mei 2019 gestart om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren. Op basis van de huidige informatie is het doel om koolstofcertificaten te krijgen pas in november 2021 erbij gekomen. * Regel 2: In versie 2 van het projectplan is aangegeven waarom het project voor het afronden van de validatie is gestart. * Regel 3: ? Additionaliteit nog niet akkoord, zie boven. * Regel 4: Ja. Project is gestart winter 2021/22, dat is minder dan 2 jaar vóór de validatie. Zie startdatum, criterium 0.1. Akkoord
4.4 Sources en sinks	407	De sources en sinks die wel en niet meegenomen zijn in de CO2-berekeningen, zijn conform Tabel 4.1 in MD H4 para 4.4	Ja	
	408	Voor alle sources / sinks geldt dat het niet verplicht berekend hoeft te worden als aangetoond is dat het niet meetellen bijdraagt aan een conservatieve inschatting van de GHG impact van het project. Ook kunnen sources / sinks optioneel buiten beschouwen worden gelaten wanneer de impact niet significant is, dat wil zeggen dat het gezamenlijke aandeel van deze sources / sinks minder dan 5% van de totale GHG impact bedraagt.	NVT	
5. Vaststelling van de baseline				
5.1 Vaststellen baseline	501	Voor het vaststellen van het baselinescenario dient de projecteigenaar minimaal de volgende zaken te beschrijven: 1. Huidig grondgebruik en voorkomende beplantingen 2. Bodemtype 3. Verwachte ontwikkeling in het projectgebied; één en ander conform details in MD H5 para 5.1	Ja	Baseline is grasland en akkerland in gebruik als landbouwgrond. Geen ontwikkeling tot bos verwacht.
Bodemkoolstof	502	Afhankelijk van het bodemtype is er een verschil in bodemkoolstof (in de bovenste 30 cm van de bodem) tussen akkerland, grasland, bos en overige natuur. In veel gevallen is de bodemkoolstof in bosbodems hoger dan in grasland of akkerland bodems. Echter, in een aantal gevallen is het precies andersom. De aanleg van bos kan afhankelijk van het bodemtype leiden tot een netto lange-termijn vastlegging of emissie van bodemkoolstof... De bodemkoolstofvoorraad kan ook sterk verschillen per type natuurterrein. Het omvormen van een aantal typen natuurterreinen naar bos veroorzaakt een netto emissie van bodemkoolstof. Dit verlies dient te worden meegeteld in de berekening van de netto koolstofvastlegging als gevolg van het project. Voor bepaalde typen natuurterrein geldt zelfs dat de totale koolstofvoorraad hoger is dan wat in bos kan worden vastgelegd. Hierbij dient bij het vaststellen van de emissiereductie rekening te worden gehouden.	Ja	Uitgewerkt in Hoofdstuk 6.
5.2 Vernieuwen	503	Bij de start van het project wordt het baseline scenario vastgesteld voor de duur van de project periode en kan niet worden gewijzigd	Ja	
6. Bepaling broeikasgasemissiereductie en -verwijdering				
	601	De (netto) verwijdering van broeikasgassen bestaat uit de netto vastlegging van CO2 in biomassa en bodem en de netto reductie van emissies van broeikasgassen door realisatie van een project ten opzichte van de baseline. De berekening dient ex-ante en ex-post te worden uitgevoerd op basis van de rekenmethode die is beschreven in dit hoofdstuk:	Ja	Berekend adhv koolstofvoorraden (niet emissies)

602	<p>* Ex-ante berekening: de netto verwijdering van broeikasgassen gedurende de looptijd van het project wordt vooraf aan de implementatie van het project berekend. De berekening dient te worden gemaakt op basis van gepubliceerde data, zoals groeitabellen. Aangetoond dient te worden dat de gebruikte data van toepassing zijn op het project en het projectgebied.</p> <p>* Ex-post berekening: de werkelijke netto verwijdering van broeikasgassen wordt periodiek gemeten – zie MD Hoofdstuk 7 Monitoring.</p>	Ja		
603	De netto of totale GHG verwijdering door het project wordt beschreven door de volgende vergelijking, uitgedrukt in tonnen CO ₂ -equivalenten: $C_{\text{totaal}} = \Delta C_{\text{project}} - \Delta C_{\text{baseline}}$ Vergelijking (1)	Ja		
604	De bruto GHG verwijdering in het project hangt af van de combinatie van de CO ₂ vastlegging in bomen , in overige vegetatie (overige biomassa) en in de bodem . Het wordt bepaald met de vergelijking: $\Delta C_{\text{project}} = \Delta C_{\text{bb\_prj}} + \Delta C_{\text{ob\_prj}} + \Delta \text{BOK}$ Vergelijking (2)	Ja	Dit formule is toegepast	
605	De GHG verwijdering in het baseline scenario hangt ... af van de CO ₂ vastlegging in bomen en in overige vegetatie , en wordt berekend met: $\Delta C_{\text{baseline}} = \Delta C_{\text{bb\_bsl}} + \Delta C_{\text{ob\_bsl}}$ (zie verder toelichting bij Vergelijking (3) uit MD H6)	Ja	deltaC = -900 (verlies koolstof in bestaand vegetatie door bebossing toegerekend aan baseline zoals in Methodedocument staat).	
606	Het bepalen van de koolstofvoorraad in de boombiomassa wordt beschreven in paragraaf 6.1. Paragraaf 6.2 gaat in op het bepalen van de koolstofvoorraad van de bestaande vegetatie (in het baselinescenario). Paragraaf 6.3 behandelt de wijze waarop de koolstofvoorraad in de strooisellaag wordt bepaald. De methode gaat uit van de aanname dat de voorraad bodemkoolstof in het baseline scenario niet verandert. Zoals in paragraaf 6.4 is beschreven, wordt gebruik gemaakt van standaardwaarden voor de bodemkoolstofvoorraad , afhankelijk van het bodemtype in combinatie met het landgebruik. Dit zijn de best beschikbare data voor de situatie in Nederland.	Ja	Deze werkwijze is gevolgd. Bij versie 2 meegestuurd: * 20230322_Ark_AllePercelen_SelectieAanvraagSNK * 20230321_Ark_CO2Calculatie_Justificatie	
607	Voor het bepalen van de koolstofvastlegging dient stratificering te worden toegepast indien het project gebied niet homogeen is qua bodems, baseline vegetatie en / of projectbeplanting. De koolstofvastlegging wordt eerst per stratum bepaald, zowel in de ex-ante berekening als in de monitoring fase, en daarna worden de strata bij elkaar opgeteld.	NVT	De beplanting is (zo goed als) homogeen.	
6.1 Koolstofvoorraad boom-biomassa	608	De koolstofvoorraad van boombiomassa is bepaald <i>via één van de opties beschreven in MD H6 para 6.1: optie 1, 2 of 3</i> .	Ja	BEF methode toegepast, optie 1
	609	Bij optie 1: gebruik makend van Vergelijking (4) en tabel 6.1	Ja	Berekend mbv BEF methode. * Welke referentietabellen zijn hiervoor geraadpleegd? In de Opbrengsttabellen Nederland 2018, Jansen & Oosterbaan (in Methodedocument genoemd) zie ik geen gegevens zonder dunning. Reactie projectdiener: De reguliere opbrengsttabellen van Jansen & Oosterbaan (2018) zijn gebruikt. Zie het bijgevoegde document 'Toelichting opbrengsttabellen zonder dunning' hoe de gegevens zonder dunning zijn verkregen. Validator: Akkoord.

	610	Bij optie 2: Selecteer een allometrische vergelijking die van toepassing is op Nederlands bos en het bostype waar de koolstofvoorraad van wordt bepaald. Aangeraden wordt om vergelijkingen te selecteren die het meest specifiek van toepassing zijn op de boomsoorten en / of bosypte en die de grootste statistische betrouwbaarheid hebben.	NVT	
	611	Bij optie 3: Door gebruik te maken van andere methoden die de koolstofvoorraad in een bos kunnen bepalen (zoals Lidar) ... met voldoende statistische precisie (criterium: de helft van de 90% betrouwbaarheidsinterval is maximaal 10% van het steekproefgemiddelde)	NVT	
6.2 Koolstofvoorraad bestaande vegetatie	612	De koolstofvoorraad van de bestaande vegetatie in het baselinescenario wordt bepaald aan de hand van één van de 2 opties beschreven in MD H6 para 6.2.	Ja	
	613	Bij optie 1: gebruik makend van de standaardwaarden in tabel 6.2	Ja	Akkerland 0 t/ha, grasland 23 ton/ha.
	614	Bij optie 2: De projecteigenaar maakt een eigen inschatting van de koolstofvoorraad in de bestaande vegetatie op basis van gepubliceerde en gereviewde bronnen.	NVT	
	615	Indien de bestaande vegetatie die aanwezig is voor de start van de projectinterventie, wordt verwijderd ten behoeve van bebossing of verdwijnt als gevolg van bebossing, wordt in deze methode de aanname gedaan dat de opgeslagen koolstof uit de vegetatie direct in de atmosfeer terecht komt. De emissie van het broeikasgas CO2 komt tot uiting in de parameter ΔC_{bb_bsl} (zie vergelijking 3).	Ja	bestaande vegetatie (grasland) = 39,1 ha * 23 = -900 t
	616	Reeds bestaande bomen en struiken die in stand worden gehouden tijdens de project periode, worden in principe buiten het projectgebied gehouden. In situaties waar dat praktisch niet haalbaar is, wordt geadviseerd om bestaande bomen en struiken in een apart stratum gekarteerd. In de berekening en monitoring van de netto koolstofvastlegging (zie vergelijkingen 1 en 3) wordt dit gebied ook als apart stratum behandeld. De reden hiervoor is omdat het anders tijdens toekomstige monitoring van de groei van het bos moeilijk is om onderscheid te kunnen maken tussen bomen die zijn aangeplant en bomen die al aanwezig waren voor het begin van het project (baseline), vooral wanneer het bos ouder wordt. De koolstofvastlegging in deze bestaande vegetatie mag niet aan het project worden toegerekend.	NVT	
Koolstofvoorraad strooisellaag	616a	Op basis van de beschikbare data voor Nederland en de IPCC-waarden wordt voor deze methode aangenomen dat de CO2-voorraad in 60 jaar tijd lineair opbouwt naar gemiddeld 60 ton per hectare ³⁴ . Dit betekent dat er voor bos mag worden gerekend met een jaarlijkse opbouw van CO2 in de strooisellaag van 1 ton/ha. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat het in het Nederlandse bosbeheer niet gebruikelijk is om strooisel uit het bos af te voeren. Voor boomweides en lijnvormige beplantingen wordt de koolstofvoorraad in de strooisellaag buiten beschouwing gelaten.	Ja	Ja, 1 t/ha gedurende 60 jaar
6.4 Koolstofvoorraad bodem	617	De koolstofvoorraad in de bodem wordt bepaald aan de hand van standaardwaarden in tabel 6.3. (voor akkerland, grasland, bos, boomweides en lijnvormige beplantingen) en tabel 6.4 (voor overige natuurtypen).	Ja	Akkerland 306 t/ha, grasland 354 t/ha conform Tabel 6.3

	618	De projecteigenaar mag afwijken van de standaardwaarden in tabel 6.3 en 6.4 als dit onvoldoende recht doet aan de situatie in het gebied. De waarden die de projecteigenaar gebruikt, moeten zijn gebaseerd op data uit eigen metingen of uit gepubliceerde onderzoeksresultaten die een afwijking aannemelijk maken en waarbij een conservatief uitgangspunt wordt gehanteerd (dat wil zeggen: de netto broeikasgas emissiereductie of verwijdering wordt niet overschat).	NVT	
	619	De verandering in bodemkoolstof moet (<i>conform IPCC</i>) lineair over een periode van 20 jaar worden berekend volgens de vergelijking: $\Delta BOK = (C_{(t=20)} - C_{(t=0)}) / t$ Vergelijking (5)	Ja	In paragraaf 6.4 staat een verlies van 48,89 t/ha. Moet dat niet zijn 48, zijnde 354 (grasland) -/- 306 (bos) ? Reactie projectindiener: We hebben gebruik gemaakt van de onderliggende berekening van de standaardwaarden, voorafgaand aan de afronding. Zie de bijgevoegde spreadsheet 'Berekening CO2 voorraad bodems' voor deze berekening. Echter, we hebben dit nu aangepast in de nieuwe berekening, zodat het overeenkomt met de waarden in het methodedocument.
	620	Veenbodems vormen een uitzondering op deze regel, in overeenstemming met de Nederlandse LULUCF-rapportage. De verandering in de bodemkoolstofvoorraad als gevolg van een ander landgebruik wordt in deze methode niet meegeteld in veenbodems. Ook emissies uit veenbodems in het baseline en het project scenario worden niet meegeteld, omdat onder de voorwaarden van deze methode, de emissies in het projectscenario niet hoger zijn dan in het baseline scenario. Een voorwaarde van deze methode (zie Hoofdstuk 2) is dat de grondwaterstand in een projectgebied met veenbodems niet daalt.	NVT	
6.5 Koolstof-emissie door bodembewerking	621	De CDM methoden voor .. bosaanplant stellen .. als eis in het geval van organische bodems dat in het projectscenario maximaal 10% van het oppervlakte van het projectgebied verstoord wordt (bv door bodembewerking of het maken van plantgaten)... In deze methode stellen we de voorwaarde van maximaal 10% bodembewerking alleen voor veenbodems (dit zijn organische bodems).	NVT	
	622	Voor overige bodems wordt deze beperking niet toegepast, omdat we uitgaan van een herstel van de bodemkoolstofvoorraad en dat het op het evenwicht komt dat past bij het landgebruik bos. Echter, indien meer dan 10% bodemverstoring wordt toegepast, dan geldt het volgende: 1. Indien bos een hogere koolstofvoorraad heeft dan het baseline landgebruik, dient een accumulatieperiode van 30 jaar te worden toegepast in plaats van 20 jaar – zie vergelijking 5. Door het initiële verlies aan bodemkoolstof bij de inrichting duurt het namelijk langer voordat het evenwicht in de bodem op het niveau komt dat hoort bij het landgebruik bos. 2. Indien bos een lagere koolstofvoorraad heeft dan het baseline landgebruik, dient een kortere transitieperiode te worden toegepast van 10 jaar in plaats van 20 jaar – zie vergelijking 5.	NVT	

6.6 Afwentelng (Leakage)	623	Redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de projectinterventie niet leidt tot afwenteling, dat wil zeggen emissies die buiten de projectgrenzen optreden als gevolg van het project vanwege het verplaatsen van activiteiten of een markt effect. Het verplaatsen van activiteiten van het baseline scenario is niet aannemelijk. Als het baseline landgebruik akkerbouw of veeteelt is, dan is er binnen Nederland geen ontwikkelruimte om het landgebruik te verplaatsen.	NVT	Volgens Methodedocument
7. Plan voor monitoring van projectvoortgang en Uitgifte van CO2 certificaten				
	701	De volgende onderdelen worden meegenomen in de monitoring: 1.Vaststelling Project implementatie (uiterlijk twee jaar na de startdatum van het project uitgevoerd. De werkzaamheden dienen dan te zijn voltooid) 2.Vaststellen effectiviteit uitgevoerde maatregelen en eventuele verstoring van het project (uiterlijk 6 jaar na de startdatum van het project uitgevoerd, daarna minimaal per 12 jaar) 3.Vaststellen van de Koolstofopbouw in het bos, boomweide of lijnvormige beplanting (minimaal elke 12 jaar uitgevoerd) Een projecteigenaar mag ook kiezen voor een kortere interval.	Ja	Ja, is meegenomen in versie 2.
	702	Voor de monitoring vereisten in deze methode is het in veel gevallen waarschijnlijk niet haalbaar om met verzegelde apparatuur te werken. In die gevallen dient de projecteigenaar zorg te dragen voor een onafhankelijke controle van een selectie van de monitoringdata, bijvoorbeeld door een veldbezoek en controle meting van een deel van de steekproefpunten.	Ja	Ja, is meegenomen in versie 2.
7.1 Project-imple-mentatie	703	De projecteigenaar legt de uitvoering van het project vast in een register. De volgende informatie wordt daarin minimaal vastgelegd (<i>zie MD H7 para 7.1</i>)	Ja	Ja, is meegenomen in versie 2.
7.2 Vaststellen effectiviteit maatregelen en verstoring project	704	De projecteigenaar dient in het veld vast te stellen of de aanplant en de andere genomen maatregelen, zoals wildbescherming voldoende effectief zijn geweest. De maatregelen worden als effectief beoordeeld als de uitval bij de aangeplante bomen minder dan 10% is. Daarnaast legt de projecteigenaar in de administratie vast of er verstoring in het projectgebied is opgetreden (<i>conform MD 7.2</i>). De consequenties van een eventueel te hoge uitval en/of verstoring voor de CO2 vastlegging worden bepaald tijdens het eerstvolgende monitoring en verificatie moment. In het geval ex-ante CO2 certificaten zijn uitgekeerd dienen de eventuele verliezen aan opgeslagen koolstof te worden verrekend zoals beschreven in paragraaf 7.5.4 (Ex-ante uitgifte van CO2 certificaten).	Ja	Ja, is meegenomen in versie 2.
7.3 Koolstof-opbouw in het bos	705	Om de koolstofopbouw in de levende biomassa (bomen) in het projectgebied te monitoren, dienen er periodiek metingen te worden uitgevoerd waarbij de staande voorraad per boomsoort in m3 per ha wordt bepaald. (<i>conform MD H7 para 7.3</i>) De metingen dienen een representatief beeld te geven van het totale projectgebied. Hierbij is de toegestane foutenmarge van de metingen (schattingen) +/-10% met een betrouwbaarheidsniveau van 90%.	Ja	In het projectplan is beargumenteerd dat 1 steekproefpunt per ha naar verwachting de gevraagde betrouwbaarheid zal geven. De steekproef cirkel (5 tot 15m straal) zal tenminste 20 bomen bevatten.
7.4 Koolstof-opbouw in de boomweide of lijnvormige beplanting	706	Om de koolstofopbouw in de levende biomassa (bomen en struiken) in het projectgebied te monitoren, dienen er periodiek metingen te worden uitgevoerd, in aparte strata, (<i>conform MD H7 para 7.4</i>) . De metingen dienen een representatief beeld te geven van het totale projectgebied. Hierbij is de toegestane foutenmarge van de metingen (schattingen) +/-10% met een betrouwbaarheidsniveau van 90%.	NVT	

7.5 Uitgifte van CO2 certificaten	707	Zoals in de inleiding van Hoofdstuk 6 is beschreven, dient voor elk project aan het begin een berekening te worden gemaakt van de netto verwijdering van broeikasgassen gedurende de looptijd van het project. De lengte van de projectperiode is van invloed op de hoeveelheid CO2 certificaten die kan worden uitgekeerd. Vervolgens wordt tijdens de projectperiode periodiek gemeten wat de werkelijke netto verwijdering van broeikasgassen bedraagt door middel van een inventarisatie. Indien nodig wordt de oorspronkelijke berekening bijgewerkt aan de hand van de meetresultaten.	Ja	
	707a	Voor de uitgifte van CO2 certificaten kan worden gekozen voor een ex-post of een ex-ante benadering: 1. Ex-post: de uitgifte van CO2 certificaten gebeurt na werkelijke vastlegging van de koolstof in het projectgebied – zie paragraaf 7.5.3. Deze certificaten krijgen in het SNK register de status 'geverifieerd' en de kopers ervan kunnen hiermee klimaatcompensatie claimen. De ex-post uitgifte van de hoeveelheid CO2 certificaten komt overeen met de netto verwijdering van broeikasgassen in het projectgebied in de monitoringperiode, namelijk C_totaal (zie hoofdstuk 6). De monitoringperiode bestrijkt de periode tussen het laatste en het voor-laatste monitoring moment.	NVT	
	707b	2. Ex ante: de uitgifte van CO2 certificaten is op basis van een verwachting, die altijd periodiek vergeleken en bijgesteld dient te worden aan de hand van de monitoringresultaten van de daadwerkelijke koolstofvastlegging in het projectgebied – zie paragraaf 7.5.4. Deze ex-ante certificaten krijgen in het SNK register de status 'gevalideerd', zodat duidelijk is dat de koper ermee geen klimaatcompensatie kan claimen. Wanneer de emissiereductie is geverifieerd als zijnde gerealiseerd, dan verandert de status van het certificaat in 'geverifieerd' en kan de koper er klimaatcompensatie mee claimen. Voor ex- ante uitgifte van certificaten geldt dat rekening gehouden dient te worden met een risicobuffer en wordt de hoeveelheid certificaten die wordt uitgekeerd, berekend met de volgende vergelijking: Certificaten = C_totaal x (100% – risicobuffer x %) Vergelijking (6) Waarbij C_totaal de netto hoeveelheid verwijderde broeikasgassen in een bepaalde periode uitdrukt (in tCO2- e) en de risicobuffer het percentage is van de certificaten dat achtergehouden wordt in een buffer om toekomstige verliezen mee te compenseren (zie paragraaf 8.5).	Ja	Intentie is ex ante uitkering van certificaten
Twee rekenmethodes, 1	708	In de berekening van de netto verwijdering van broeikasgassen kunnen de twee volgende rekenmethoden van toepassing zijn: Het berekenen van een voortschrijdend gemiddelde, beschreven in paragraaf 7.5.1. Dit is van toepassing indien het verloop van de CO2 vastlegging in de biomassa van bomen een grillig verloop heeft als gevolg van dunningen en verjongingskap. Ook wordt het toegepast om de gemiddelde eindvoorraad in een projectgebied vast te stellen.	NVT	Geen dunning dus niet van toepassing
Twee rekenmethodes, 2	709	Specifiek voor het geval van projecten met bijvoorbeeld boomweides of lijnvormige beplantingen buiten bosverband kan zich de situatie voordoen dat de aanplant op een bepaald moment volledig en gelijktijdig verjongd wordt. In die situatie dient de gemiddelde lange-termijn koolstofvoorraad berekend te worden, zoals beschreven in paragraaf 7.5.2.	NVT	
Onderscheid ex-post en ex-ante uitgifte van certificaten	710	Voor de uitgifte van CO2 certificaten kan worden gekozen voor een ex-post of een ex-ante benadering.	Ja	Ex ante gekozen per 12 jaar
7.5.3 Ex-post uitgifte van CO2 certificaten	711	Indien de projecteigenaar kiest voor ex-post uitgifte van CO2 certificaten, wordt alleen uitgekeerd op basis van reeds vastgelegde koolstof in het projectgebied. Op elk monitoringmoment van de koolstofopbouw (zie paragraaf 7.3 en 7.4) wordt de netto CO2 vastlegging bepaald. Na verificatie van de monitoring resultaten wordt de netto CO2 vastlegging sinds het laatste monitoring- en verificatiemoment uitgekeerd in de vorm van CO2 certificaten.	NVT	

7.5.4 Ex-ante uitgifte van CO2 certificaten	712	De projecteigenaar heeft de mogelijkheid om CO2 certificaten vooraf (ex-ante) te laten uitkeren mits aan een aantal voorwaarden is voldaan, zoals hieronder staat uitgewerkt. De ex-ante certificaten krijgen binnen SNK de status van gevalideerde certificaten. De CO2 certificaten kunnen ex-ante worden uitgekeerd voor een periode van maximaal twaalf jaar, op basis van de gemodelleerde resultaten voor de betreffende periode. (Zie MD H7 para 7.5.4).	Ja	Intentie is ex ante uitkering van certificaten
8. Risico's				
8.1 Klimaatverandering	801	Bij voorkeur worden soorten en herkomsten aangeplant die beter bestand zijn tegen de gevolgen van het veranderende klimaat. Daarnaast kunnen risico's worden geminimaliseerd door mengingen van meerdere soorten (of herkomsten) aan te leggen. Hierdoor zijn bossen en beplantingen beter bestand tegen klimaatextremen en ziekten. Als richtlijn kan hierbij worden gehanteerd dat minimaal 50% van het areaal moet bestaan uit mengingen, waarbij er een mengingsaandeel moet zijn van tenminste 20% andere soorten op basis van kroonprojectie of grondvlak . Bij boomweides of lijnvormige beplantingen als lanen en bomenrijen mag er ook gebruik worden gemaakt van andere rassen of herkomsten om menging te creëren	Ja	Zie projectplan 8.1
	802	Het risico op windworp kan worden beperkt door het realiseren van stabiele bossystemen en beplantingen. Het creëren van een goede verticale gelaagdheid in het bos, een goede hoogte/diameter verhouding van bomen en het werken met kleinschalige groepenkappen (in tegenstelling tot grootschalige kap) zorgt voor een stabiel bossysteem. Bij boomweides of lijnvormige beplantingen als lanen en bomenrijen wordt het risico op windworp geminimaliseerd door boompalen te plaatsen.	Ja	Zie projectplan 8.1
8.2 Organisatorische en financiële risico's	803	Bij boomweides of lijnvormige beplantingen kunnen de organisatorische risico's wat hoger zijn, omdat niet alle projecteigenaren voldoende vakkennis hebben van aanplant en beheer van bomen en er nog geen certificeringssystemen voorhanden zijn die duurzame instandhouding en het beheer van de beplantingen te garanderen. Daarom wordt voor deze beplantingstypen een hogere risicobuffer aangehouden van bij bos (zie paragraaf 8.5).	Ja	Zie projectplan 8.2
8.4 Ontbossing	804	Het omvormen van bossen, boomweides en lijnvormige beplantingen naar een ander type landgebruik of naar een ander natuurype met minder biomassa, leidt tot verlies van vastgelegde CO2. De belangrijkste risico's zijn de ontwikkeling van infrastructuur en bebouwing en het aanleggen van heide en corridors met lage begroeiing. De projecteigenaar dient vast te leggen dat afgezien wordt van omvorming van bossen, boomweides en lijnvormige beplantingen, tenzij sprake is van overmacht (bijv. onteigening door overheid).	Ja	Omvorming van bossen is niet van toepassing en ARK zal dit niet toestaan voor de projectpercelen, tenzij er sprake is van overmacht. Bij overdracht van percelen aan derden wordt een Kwalitatieve Verplichting gevestigd. De betreffende beheertypen N14.01 en N14.03 worden hiermee vastgelegd als bezwaring op het perceel. Hiermee is dan ook vastgelegd dat de beheertypen meeverhuizen met het perceel als dit wordt overgedragen aan een derde.
	805	Als omvorming onvermijdelijk is, zal het verlies moeten worden gecompenseerd met aanplant elders en / of met andere CO2 certificaten van de SNK. Dit kunnen CO2 certificaten zijn die de project eigenaar nog beschikbaar heeft, of CO2 certificaten uit andere projecten. Voor het grootste deel van het Nederlandse bos is instandhouding en compensatie van het bos bovendien geborgd door de herplantplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.	Ja	Wanneer aanplant teniet gaat rust ook een herplantplicht op de eigenaar.

8.5 Risicobuffer	806	Alleen wanneer gebruik wordt gemaakt van ex-ante uitgifte (zie paragraaf 7.5 Ex-ante uitgifte van CO2 certificaten) is een risicobuffer van toepassing, in overeenstemming met het SNK Rulebook. Van de ex-ante CO2 certificaten wordt voor projecten die betrekking hebben op bos 15% in een risicobuffer geplaatst. Voor projecten die betrekking hebben op de aanleg van boomweides of lijnvormige beplantingen wordt 20% van de certificaten in een risicobuffer geplaatst. Als na minimaal vijf jaar na de start van de ex-ante periode blijkt dat de CO2 vastlegging is verlopen conform de aanname bij ex-ante uitgifte van CO2 certificaten, worden de CO2 certificaten in de buffer uitgekeerd aan de project eigenaar.	Ja	Er wordt met een risicobuffer van 15% gewerkt.
---------------------	-----	--	----	--

Ja
Nee
?
NVT